

CABINET INDIVIDUAL DE AVOCAT "IOVANOVICI-ȘOȘOACĂ DIANA"

UNIUNEA NATIONALA A BAROURILOR DIN ROMANIA - BAROUL BUCUREȘTI

SEDIUL: STR. OPANEZ, NR.8, BL.72, SC.A, AP.1, SECTOR 2, BUCUREȘTI

Birou de lucru: STR. TURDA NR. 119, BL. 6, SC. C, ET. 1, AP. 52, SECTOR 1

TEL: 0722.760.038; 0747.792.481; FAX: 021.6663.111; mail: sos.avocatura@gmail.com

TRIBUNALUL CONSTANȚA

Secția de contencios administrativ

DOMNULE PREȘEDINTE

Subscrișii :

1. ARHIEPISCOPIA TOMISULUI, cu sediul în str. Arhiepiscopiei, nr. 23, CIF 2986396, reprezentată legal de Înaltpreasfințitul TEODOSIE PETRESCU, ARHIEPISCOPUL TOMISULUI, cu domiciliul procesual ales la sediul de Cabinet de avocat "IOVANOVICI-ȘOȘOACĂ DIANA" din București, str. Opanez nr. 8, bl.72, sc.A, ap.1, sector 2 (unde solicit să mi se comunice toate actele de procedură), persoană împuternicită cu primirea corespondenței avocat Diana Iovanovici-Șoșoacă, fax ; 021/6663111, email : sos.avocatura@gmail.com, Tel : 0722.760.038/0747.792.481

2. PROF. COLCEAG FLORIAN, [REDACTED]

3. GEN. CHELARU MIRCIA, [REDACTED]

4. INVENTATOR HORNEȚ IULIEAN, [REDACTED]

5. Jurnalist GLĂVAN DORU DINU PAVEL, [REDACTED]

6. COLCEAG DORINA OLGA, [REDACTED]

7. Av. IOVANOVICI-ȘOȘOACĂ DIANA, [REDACTED]

8. Av. CĂCESCU GHEORGHE GABRIEL, [REDACTED]

9. Av. MEDELEANU IULIA-ADALMINA, [REDACTED]
[REDACTED]

10. UNGUREANU ADALMINA, [REDACTED]
[REDACTED]

11. ȘOȘOACĂ DUMITRU SILVESTRU, [REDACTED]
[REDACTED]

12. Preot DALE NICOLAE, [REDACTED]
[REDACTED]

13. DALE FLORENTINA, [REDACTED]
[REDACTED]

14. MANCE VASILE, [REDACTED]
[REDACTED]

15. MANCE RAMONA, [REDACTED]
[REDACTED]

16. NEAG LIANA [REDACTED]
[REDACTED]

17. NEAG RAFILA, [REDACTED]
[REDACTED]

18. BUCUROIU CRISTIAN NICOLAE (romanortodox.info) [REDACTED]
[REDACTED]

19. BOTEZATU GRAȚIELA GHEORGHINA, [REDACTED]

Toți cu domiciliul procesual ales la Cabinetele de avocat :

Cabinet de avocat "IOVANOVICI-SOȘOACĂ DIANA" din București, str. Opanez nr. 8, bl.72, sc.A, ap.1, sector 2 (unde solicit să mi se comunice toate actele de procedură), persoană împuternicită cu primirea corespondenței avocat Diana Iovanovici-Șoșoacă, fax ; 021/6663111, email : sos.avocatura@gmail.com, Tel : 0722.760.038/0747.792.481

Cabinet Avocat Căcescu Gheorghe Gabriel, Iași , str. Sf. Lazăr nr.4, bloc Penes Curcanul, TRIV, mezanin, cabinet 7, jud. Iași,Tel: Fix/fax:0332.443.198, mobil:0743.584.459, 0774.060.458 e-mail: avcacescu@yahoo.com, (unde solicit să mi se comunice toate actele de

procedură), persoană împuternicită cu primirea corespondenței avocat Căcescu Gheorghe Gabriel

Cabinet de avocat Medeleanu Iulia Adalmina, din Jud. Iași, Mun. Iași, Stradela Sărării nr. 56, Tel : 0755.221.715, mail : iuliamedeleanu@yahoo.com.

În contradictoriu cu

COMITETUL JUDEȚEAN PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ CONSTANȚA, prin PREFECTUL JUD. CONSTANȚA, cu sediul în Bdul Tomis nr. 51, Mun. Constanța, Jud. Constanța

PREFECTURA JUD. CONSTANȚA, prin PREFECTUL JUD. CONSTANȚA, cu sediul în Bdul Tomis nr. 51, Mun. Constanța, Jud. Constanța

PREFECTUL JUD. CONSTANȚA – SILVIU IULIAN COȘA - cu sediul în Bdul Tomis nr. 51, Mun. Constanța, Jud. Constanța

INSPECTORATUL PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ DOBROGEA, A JUD. CONSTANȚA cu sediul în Jud. Constanța, Mun. Constanța, str. Mircea cel Bătrân nr. 110, prin Presedinte CJSU.

Prin avocați formulăm prezenta

CERERE DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ

Prin care solicităm :

1. Suspendarea parțială de urgență a Hotărârii Comitetului Județean pentru Situații de Urgență Constanța nr. 72 din 10.11.2020 art. 1 și respectiv Anexa 1 punctele 2 teza I, 6 – 6.1, 6.2 raportat la punctul 5, pct. 13 cu privire la încălcarea Libertății conștiinței și credințelor religioase, drept fundamental, până la definitivarea prezentei acțiuni.
2. Anularea parțială a Hotărârii Comitetului Județean pentru Situații de Urgență Constanța nr. 72 din 10.11.2020 art. 1 și respectiv Anexa 1 punctele 2 teza I, 6 – 6.1, 6.2 raportat la punctul 5, pct. 13 cu privire la încălcarea Libertății conștiinței și credințelor religioase, drept fundamental.
3. Cu cheltuieli de judecată.

MOTIVE

Cu privire la natura dreptului pretins încălcat, raportat la norma juridică aplicabilă facem următoarele precizări :

1. Prin Hotărârea CJSU Constanța nr. 72 din 10.11.2020 – Anexa 1, punctele 6 – 6.1, 6.2 s-a dispus interdicția participării la procesiunile și/sau pelerinaje religioase a persoanelor care nu au domiciliul sau reședința în localitatea unde se desfășoară respectiva activitate.” Mai mult, se interzice transportul rutier de persoane prin servicii ocazionale, precum și suplimentarea unor curse regulate către locurile unde se desfășoară aceste activități religioase. Vizat este **PELERINAJUL SF. ANDREI DE LA PEȘTERA SF. ANDREI DIN COM. ION CORVIN, JUD. CONSTANȚA, DIN DATA DE 30.11.2020, ÎNTEMEIATORUL CREȘTINISMULUI ÎN ROMÂNIA.**

În Anexa 5 a aceleiași Hotărâri, este prezentată **organizarea campaniei electorale**, unde este permisă întrunirea în scop electoral, organizarea și desfășurarea mitingurilor electorale, cu respectarea unor reguli impuse de situația pandemică actuală.

În Anexa 2, punctul 3 este **permisă organizarea și desfășurarea activității cinematografelor, instituțiilor de spectacole și/sau concerte**, cu participarea publicului în interior, cu participarea publicului până la 50% din capacitatea maximă a spațiului, fără a se condiționa apartenența la un domiciliu din localitate sau deplasarea rutieră.

Mai mult, **organizarea spectacolelor, concertelor, festivalurilor publice și private** sau alte evenimente culturale în aer liber menționate la punctul 5, Anexa 2, sunt permise limitându-se participarea spectatorilor la un anumit număr, fără a se condiționa apartenența la un domiciliu din localitatea unde se organizează evenimentele și fără a se limita în vreun fel deplasarea rutieră.

În mod cu totul diferit, discriminatoriu, nelegal, neconstituțional și abuziv s-a dispus interzicerea cetățenilor români să participe la slujbele religioase și procesiuni/pelerinaje fiind condiționați de existența domiciliului/reședință în zona unde se organizează respectiva procesiune, creându-se o interdicție prevăzută exclusiv pentru această situație, adică NUMAI PENTRU PARTICIPAREA LA EVENIMENTELE RELIGIOASE.

Interdicția menționată este neconstituțională, inechitabilă, nejustificată și vădit discriminatorie, niciun alt eveniment organizat nefiind supus unor asemenea condiții, astfel cum am demonstrat, pentru toate celelalte evenimente găsindu-se soluții de organizare și desfășurare în aceleași condiții pandemice.

Mai mult, situația este prezentată lacunar, fără a se menționa rezultatele anchetelor epidemiologice, cercetărilor științifice actualizate, sursele credibile ale acestor informații, ci doar o informație enunțată generic cu privire la existența a 3 cazuri la 1000 de locuitori, însă la nivel județean, nu la nivel local, știut fiind că din punct de vedere epidemiologic raportarea corectă se realizează numai în urma anchetelor epidemiologice efectuate din 4 în 4 case, pe o zonă delimitată, întrucât există zone în care virusul nu s-a propagat.

Astfel că respectiva prevedere instituie o interdicție și o limitare a libertății de conștiință și de religie, drepturi consacrate de Constituția României în art. 29 :

1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.

(2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

(3) Culte religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

(4) În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjpire religioasă.

(5) Culte religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinate.

În condițiile în care legea fundamentală a Statului Român constituie regula și obligativitatea, aplicabilitatea normelor juridice mergând de sus în jos, adică dinspre Constituție înspre Ordine și Hotărâri, ca acte inferioare acesteia, și care obligatoriu trebuie să se substituie normelor general valabile și obligatorii ale Constituției, prin Hotărârea atacată se încalcă grav dispozițiile imperative constituționale din alin. 1 art. 29 – **LIBERTATEA CREDINTELOR RELIGIOASE NU POATE FI ÎNGRĂDITĂ SUB NICIO FORMĂ - .**

Atât libertatea conștiinței, cât și raporturile BOR cu statul român își au temei în art. 29 din Constituție, care în alin 5 prevede următoarele: „Culte religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia...”. Pe această bază, Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, publicat în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 97/10.02.2020, a precizat că BOR este autonomă față de stat și de alte instituții (art.4.1), având doar relații de dialog și cooperare cu acestea, spre îndeplinirea misiunii sale (art.4.2).

Întrucât, potrivit art. 29 (3) al legii fundamentale „cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii...”, Statutul BOR are valoarea unui act normativ opozabil erga omnes, el bucurându-se de prezumția de constituționalitate și legalitate până la proba contrarie.

Față de prevederea art. 29 (2) din Constituție, potrivit căreia „libertatea conștiinței este garantată” (se subînțelege de stat ca detinător al puterii politice), rezultă că factorul politic nu poate adopta, pe de o parte, nici o măsură care să impună bisericii (comunitate de credincioși și instituție neguvernamentală de interes public) un mod de organizare și manifestare a serviciului religios contrar propriilor sale canoane, și, pe de altă parte, să limiteze, libera exercitare a credinței religioase de o manieră echivalentă cu interzicerea dreptului însuși.

Această interdicție nu poate fi supusă nici măcar restrângerilor menționate în art. 53 Constituție, și anume:

Art. 53 – Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

”(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.”

Admițând ipoteza că art. 29 s-ar substitui incidente art. 53 Constituție, această restrângere a libertății credințelor religioase nu se poate realiza decât prin intermediul unei LEGI, în niciun caz printr-o Hotărâre locală a unui organ administrativ. În plus, nu se poate aplica condiția discriminatorie a permisivității exercitării dreptului la libertatea credinței religioase condiționată de existența domiciliului sau reședinței în localitatea unde se află procesiunea religioasă.

Mecanismul adoptat de legiuitorul român pentru restrângerea drepturilor și libertăților este următorul: se promulgă legea care permite îngrădirea drepturilor și libertăților în starea de alertă, apoi se adoptă o Hotărâre de Guvern privind instituirea stării de alertă (pentru a șasea oară consecutiv), pentru ca într-un final, îngrădirea efectivă a libertăților și drepturilor să se realizeze printr-un act normativ cuaternar (de rangul 4): hotărârea atacată.

Curtea Constituțională a României a decis în Decizia 457/2020 asupra stării de alertă, menționând că aceasta contravine exigențelor generale ale statului de drept, în forma adoptată actuală:

”68. În România, derogările specifice stării de urgență sunt reglementate la nivel constituțional, inclusiv sub aspectul puterilor sporite oferite executivului, adică Președintelui României, iar nu Guvernului. A „construi“ prin lege o instituție nouă - „starea de alertă“, cu un regim evident mai puțin restrictiv decât starea de urgență reglementată de legiuitorul constituant - dar care să permită eludarea cadrului constituțional care guvernează legalitatea, separația puterilor în stat, condițiile restrângerii exercițiului unor drepturi și al unor libertăți, contravine exigențelor generale ale statului de drept, astfel cum sunt consacrate de Constituția României.”

Potrivit art. 108 alin. (2) și (4) din Constituție, hotărârile Guvernului se emit pentru organizarea executării legilor, hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern fiind semnate de prim-ministru și contrasemnate de ministrii care au obligația punerii lor în executare, dispoziții dezvoltate în art. 37 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ. Aceste dispoziții constituționale și legale trebuie coroborate cu prevederile art. 4 alin. (3) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, potrivit cărora „actele normative date în executarea legilor, ordonanțelor sau a hotărârilor Guvernului se emit în limitele și potrivit normelor care le ordonă“. Or, depășind limitele normelor care le ordonă, avem de-a face cu o înfrângere a principiului legalității.

-
În acest sens trebuie distins între constitutionalitatea / legalitatea actului prin care se adoptă o anumită normă și constituționalitatea / legalitatea normei adoptate. Condiția de constituționalitate a actului normativ (lege, OG, OUG, HG, decret prezidențial, ordin ministerial, ordin al administrației locale etc) și cea a normei în substanța sa (ex. interzicerea împărtășaniei cu o singură linguriță, interzicerea pelerinajului etc.) trebuie îndeplinite cumulativ.

-
De asemenea, trebuie distins între regimul stării de urgență, instituibil potrivit Constituției, și cel al stării de alertă, instituibil în virtutea unei legi speciale care nu poate extinde aplicarea normei constituționale la situații pe care aceasta nu le prevede și nici modifica prevederile constituționale în sensul reducerii garanțiilor privind respectarea drepturilor fundamentale.

-
La art. 115 (1) din Constituție citim: „Parlamentul poate adopta o lege specială de abilitare a Guvernului pentru a emite ordonanțe în domenii care NU fac obiectul legilor organice.”; pentru ca în art. 73 (2) lit. „g” și „s” să scrie: „Prin lege organică se reglementează... g) regimul stării de urgență;...s) regimul general al cultelor...”. Pe marginea acestor texte trebuie făcute două observații: i. regimul stării de urgență include restrângerea de drepturi și libertăți, care, prin urmare, nu poate fi dispusă decât prin lege organică (și dacă aceasta este regula în timpul stării de urgență, nu poate fi avută în vedere o alta în afara acesteia, respectiv în cadrul stării de alertă, neprevăzută de Constituție); ii. regimul general al cultelor cuprinde mai mult decât drepturile și libertățile credincioșilor, cu privire la care există un alt text constituțional (art. 29), dar oricum, nimic din ceea ce privește cultele nu poate fi nici reglementat nici modificat (restricționat) decât prin lege organică.

Rezultă că printr-o ordonanță adoptată în baza unei legi de abilitare (ordonanță simplă), Guvernul nu poate să restrângă exercițiul libertății religioase, un astfel de act fiind neconstituțional, întrucât nu îndeplinește condiția stipulată de art. 53 alin. (1) coroborat cu art. 73 (2) și art. 115 (1) din Constituție. Cu atât mai mult această restrângere nu este aplicabilă prin intermediul unei hotărâri a Consiliului Național pentru Situații de Urgență (CNSU), care este instituție aparținând executivului.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a subliniat interdicția pentru Parlament de a abilita Guvernul pentru a emite ordonanțe în domeniul legilor organice, respectiv interdicția reglementării în domeniul legilor organice prin intermediul ordonanțelor emise în baza unei legi de abilitare. Dacă interdicția exclude ordonanța simplă, care are forța juridică a legii, cu atât mai mult nu se poate restrânge exercițiul libertății religioase printr-un decret prezidențial sau ordonanță militară, acestea fiind acte juridice cu forță inferioară legii.

Imposibilitatea restrângerii drepturilor și libertăților fundamentale prin OG emisă în baza unei legi de abilitare, nu poate fi evitată pe calea adoptării de către Parlament a unei legi-cadru, în organizarea aplicării căreia, ca și în actul aplicării sale în concret, autoritățile administrative (puterea executivă) să stabilească restricții neprevăzute de legiuitor,

adăugând la lege, sub cuvânt că o interpretează. Astfel, Legea 136/2020 privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic, nu poate fi indicată ca izvor al puterii unor instituții administrative, precum prefecturile sau CNSU, de a interzice, fie și numai indirect, liberul exercițiu al credinței prin pelerinaje și procesiuni religioase, acces în biserici etc., atât timp cât ea nu a stabilit în mod inechivoc asemenea interdicții.

Pe de altă parte, art. 115 (6) dispune că: „**Ordonanțele de urgență... nu pot afecta ... drepturile, libertățile și îndatoririle prevăzute de Constituție...**”, printre care se numără și libertatea religioasă (art. 29). Aceasta înseamnă că și **recurgerea la o OUG pentru restrângerea de drepturi și libertăți fundamentale este interzisă, un astfel de act normativ urmând a rămâne fără efecte.** Prin OUG nu se poate institui stare de urgență și nu se pot restricționa drepturile cetățenești, ci numai prin lege organică; cu atât mai puțin pot fi împuternicite prin OUG instanțele locale ale administrației de stat să introducă asemenea limitări.

Or, dacă actul prin care se stabilește o măsură este neconstituțional, nu mai are nici o importanță dacă măsura, în substanța ei, este constituțională sau nu. **Actul respectiv nu va produce pur și simplu efecte.** Este și cazul *Hotărârii Consiliului Național pentru Situații de Urgență (CNSU) nr. 47/2020, al Hotărârii Consiliului Județean pentru Situații de Urgență (CJSU) Iași nr. 35/2020 care au interzis pelerinajele legate de sărbătorile religioase, cu țință specială accesul credincioșilor pentru rugăciune la sfintele moaște ale Sfintei Parascheva și ale Sfântului Dumitru, al Hotărârii Comitetului Județean pentru Situații de Urgență Constanța nr. 72 din 10.11.2020 –respectiv Anexa 1 punctele 6 – 6.1, 6.2 raportat la punctul 5, cu țință specială accesul credincioșilor pentru rugăciune la Peștera Sfântului Andrei, din Com. Ion Corvin, Sfântul Andrei fiind ÎNTEMEIETORUL CREȘTINISMULUI ÎN ROMÂNIA!*

-

2. În ceea ce privește îngrădirea dreptului la liberă circulație prevăzut de art. 2 alin. 1 din Constituție, acesta este garantat constituțional, iar deplasarea pe teritoriul României a cetățenilor români nu poate fi îngrădit decât în cazuri excepționale și NUMAI PRIN LEGE, în niciun caz prin acte administrativ-teritoriale, astfel cum este Hotărârea atacată, act cuaternar, cum am menționat anterior.

Art. 25 – Libera circulație

”(1) Dreptul la liberă circulație, în țară și în străinătate, este garantat. Legea stabilește condițiile exercitării acestui drept.”

Dacă în plină stare de urgență, Președintele României, a permis și a pus la dispoziție mijloace de transport terestră și aeriană, pentru a înlesni deplasarea cetățenilor români la muncă în Germania la cules de sparanghel, „**ACȚIUNEA DENUMITĂ SPARANGHELUL**”, considerăm că limitarea circulației între județe pe teritoriul României aduce un grav prejudiciu Statului de drept, care trebuie să respecte Constituția României.

Considerăm că limitarea drepturilor cetățenești cu privire la libera circulație, fără a fi adoptată o lege în acest sens, în respectarea dispozițiilor constituționale, constituie un act discriminatoriu, ilicit, abuziv, represiv asupra celei mai mari comunități religioase din România, a cultului majoritar, creștin-ortodox.

Este inadmisibil să discutăm despre permisiunea tuturor cetățenilor români, chiar și străini de a se deplasa și participa la concerte, evenimente culturale, cinematografe, spectacole etc în Jud. Constanța, să se deplaseze prin orice mijloace din alte județe, localități sau alte țări pentru a participa la aceste evenimente nediscriminatoriu, **dar pentru a participa la pelerinaje de genul celui de la Peștera Sfântului Andrei, ÎNTEMEIETORUL CRISTINISMULUI ÎN ROMÂNIA, SĂRBĂTOARE NAȚIONALĂ INSTITUITĂ PRIN OUG 147/27.0.2020, ACEST LUCRU ESTE INTERZIS.**

Comisia Europeană la data de 04.09.2020 a emis propunere de recomandare a Consiliului European astfel încât să garanteze faptul că toate măsurile care restrâng libera circulație ca răspuns la pandemia covid-19 adoptate de statele membre sunt coordonate și comunicate clar la nivelul UE. Prin respectiva recomandare s-a solicitat ca raportarea să se facă astfel:

- **numărul total de noi cazuri de covid-19 semnalate la 100.000 de locuitori de persoane într-o anumită zonă, în cursul unei perioade de 14 zile**
- **procentul de teste pozitive din numărul total de teste pentru diagnosticul infecției cu covid-19 efectuate într-o anumită zonă în cursul unei perioade de șapte zile;**
- **numărul de teste pentru diagnosticul infecției cu covid-19 efectuate la 100.000 de persoane într-o anumită zonă în cursul unei perioade de șapte zile.**

De ce România raportează numărul total de noi cazuri la 1000 de locuitori, pentru că în acest context, este evident că procentul este mare și astfel vom funcționa în scenariu care aduc prejudicii românilor? Care este motivul pentru care raportăm la mia de locuitori, în condițiile în care celelalte țări europene raportează la 100.000 de locuitori?

Dacă UE menționează faptul că este imperios necesar să fie respectat dreptul la liberă circulație al cetățenilor UE, dintr-un stat în altul, care este motivul pentru care România încalcă continuu toate aceste recomandări și drepturile și libertățile cetățenești?

"O abordare bine coordonată, previzibilă și transparentă cu privire la adoptarea de restricții privind libera circulație, este necesară pentru a se preveni răspândirea virusului, a se asigura protecția sănătății cetățenilor și a se menține libera circulație în interiorul Uniunii, în condiții de siguranță. Acest lucru este important pentru milioanele de cetățeni care au nevoie să călătorească în fiecare zi fără a întâmpina obstacole la trecerea frontierei dintr-un stat al UE în altul și este esențial pentru eforturile noastre de a reporni în siguranță economia."

Având în vedere că suntem stat membru UE cu drepturi depline, este obligatoriu să luăm în considerare mențiunile și recomandările UE, mai ales că aceasta atenționează cu privire la încălcarea flagrantă a drepturilor fundamentale ale omului în vreme de pandemie.

"Dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul Uniunii Europene al cetățenilor europeni este una dintre cele mai de preț realizări ale UE și este un motor important al economiei noastre. Orice

măsură care restrânge dreptul fundamental la liberă circulație pe teritoriul UE ar trebui adoptată numai dacă este strict necesară și într-un mod coordonat, proporțional și nediscriminatoriu, pentru a răspunde unor riscuri percepute la adresa sănătății publice.”

3. Din perspectiva legii organice, **Lg. 489/2006 – privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor**, aceasta nu poate fi înfrântă de un act administrativ teritorial, ci numai prin lege, astfel cum am menționat anterior,

Potrivit art. 1 alin. 1 din Lg. 489/2006 **”Statul Român respectă și garantează dreptul fundamental la libertate de gândire, de conștiință și religioasă al oricărei persoane de pe teritoriul României, potrivit Constituției și tratatelor internaționale la care România este parte.”**

Autonomia BOR are caracter absolut în ceea ce privește conținutul convingerilor religioase și modalitatea lor de manifestare. Religia ține de convingerile intime ale credincioșilor și acestea nu pot fi cenzurate, modificate sau adaptate de stat. O asemenea intervenție ar echivala cu obligarea fidelilor unei religii să adopte o alta, neconformă convingerilor lor, ceea ce ar însemna încălcarea art. 29 (1) fraza a doua din Constituție.

Potrivit art. 7 din aceeași lege,

”(1) Statul român recunoaște cultelor rolul spiritual, educațional, social-caritabil, cultural și de parteneriat social, precum și statutul lor de factori ai păcii sociale.

”(2) Statul român recunoaște rolul important al Bisericii Ortodoxe Române și al celorlalte biserici și culte recunoscute în istoria națională a României și în viața societății românești.”

Potrivit art. 9 alin. 2, 3 din Lg. 489/2006

”(2) Cultele sunt egale în fața legii și a autorităților publice. Statul, prin autoritățile sale, nu va promova și nu va favoriza acordarea de privilegii sau crearea de discriminări față de vreun cult.

”(3) Autoritățile publice cooperează cu cultele în domeniile de interes comun și sprijină activitatea acestora.”

Conform art. 8 alin. 1 nu se admite legal nicio altă imixtiune în procesul legislativ și administrativ al cultelor religioase, în afara Constituției și a Lg. 489/2006, cultele având libertatea de organizare și funcționare potrivit Statutelor proprii, care au rang de lege.

Art. 8. -

”(1) Cultele recunoscute sunt persoane juridice de utilitate publică. Ele se organizează și funcționează în baza prevederilor constituționale și ale prezentei legi, în mod autonom, potrivit propriilor statute sau coduri canonice.”

Textul legal menționat stipulează că exprimarea credinței religioase se poate face la nivel individual sau colectiv, în mod public sau privat, iar orice altă ingerință nu poate fi realizată decât prin LEGE cu respectarea dispozițiilor constituționale. În niciun caz, nu se poate modifica o lege printr-un act administrativ local.

Legea menționată protejează autonomia și autocrația cultelor religioase, după cum urmează :

- Lt. *autonomia* = „dreptul de a governa prin legi proprii” a se administra singur sau a se conduce prin organe proprii în cadrul unei entități mai mari fără intervenția ei.

Mai mult, Biserica este caracterizată de Autocefalie.

- Gr. *αυτός* „autos“ = prin sine însuși, propriu și *κεφαλή* „Kefali”= cap independența unei unități bisericești constituită la nivel sinodal în Ortodoxia ecumenică
- independență în plan jurisdicțional, administrativ dar nu și în cel al învățaturii de credință, unde se păstrează o unitate statornică între toate Bisericile ortodoxe surori.
- Biserica autocefală este deci o Biserică având conducere proprie sau de sine, organismul ei de conducere fiind Sfântul Sinod prezidat de întâistătătorul acelei Biserici.

Regula dialogului presupune că nici o hotărâre a statului care se intersectează cu interesele bisericii nu poate fi luată fără o consultare prealabilă cu aceasta. În același timp, biserica trebuie să se consulte cu statul atunci când manifestările sale au loc în spațiul public, înțelegându-se că, **deși practicarea cultului religios este de interes public, locurile special destinate acestei practici aparțin domeniului privat, iar comunitatea credincioșilor în forma ei instituționalizată este un subiect (colectiv) de drept privat.**

Regula cooperării presupune că cele două părți, statul și biserica, trebuie să se sprijine reciproc în ceea ce privește punerea în aplicare a hotărârilor uneia pe domeniul de competență al celeilalte. Astfel, dacă statul dorește aplicarea unor proceduri speciale de igienă în biserici, el trebuie să asigure și mijloacele pentru realizarea operațiunilor respective, iar reprezentanții bisericii trebuie să asigure condițiile organizatorice în acest sens. Lucrurile se petrec similar în ceea ce privește manifestările religioase din afara spațiului liturgic.

Regula autonomiei presupune că statul poate cere bisericii să respecte numai reguli care nu contravin canoanelor acesteia, după cum biserica este ținută să respecte numai hotărârile statului și instituțiilor acestuia care nu aduc atingere normelor sale canonice. În același timp, biserica va aduce la îndeplinire politicile statului care nu contravin canoanelor și convingerilor sale, cu mijloacele sale specifice (ex. rugăciune, procesiuni, slujbe religioase etc.) iar nu prin metode specifice puterii seculare (ex. interzicerea accesului credincioșilor în lăcașurile de cult), ea neputându-se substitui în nici un fel autorității publice. Astfel, preoților nu li se poate cere să modifice regulile liturgice (ex. modul de împărtășanie) pentru a se conforma rigorilor unor reguli stabilite de organele administrației de stat și, pe cale de consecință, ei nu pot fi sancționați pentru a nu fi făcut-o.

Spre exemplu, preoții nu le pot cere credincioșilor să nu vină la biserică, ci cel mult, **pot acorda iertare celor care nu vin întrucât doresc să respecte regulile administrative privind**

combaterea pandemiei. Dimpotrivă, acest apel poate fi făcut de instituțiile de stat abilitate. Impunerea respectării lui prin măsuri coercitive aparține, de asemenea, exclusiv statului, cu condiția ca ele să fie constituționale și legale, după caz, biserica neputând fi în nici un fel implicată în asemenea proceduri. Ea poate doar să **încurajeze credincioșii în adoptarea unui comportament care, fără a aduce atingere canoanelor și fără a se depărta de la ele, să asigure confort persoanelor de alte confesiuni sau agnosticilor.**

O atare conduită face aplicarea art. 29 (3) teza a doua din Constituție, **potrivit căruia libertatea de conștiință „trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc”.** (De pildă, purtarea măștilor medicinale în biserică sau dezinfectarea obiectelor de cult, deși sunt lipsite de sens pentru credincioși, pot fi acceptate, întrucât astfel adeptii altor credințe sau ateii se simt protejați, căpătând o stare de confort; dimpotrivă, nu poate fi acceptată sărutarea icoanelor prin mască sau săvârșirea euharistiei cu lingurițe de unică folosință.)

În acest context, orice imixtiune a autorităților în treburile Bisericii Ortodoxe Române, constituie un grav atac la autonomia, autocefalia, libertatea și drepturile acesteia, prin încălcarea dispozițiilor constituționale. Respectuos vă rugăm să nu lăsați autoritățile să se amestece în organizarea Bisericii Ortodoxe Române, mai ales că ar trebui să ne amintim că în anul 1987, pe vremea comuniștilor, a existat epidemie de Holeră în Dobrogea, și nici măcar atunci Bisericii nu i-a fost interzisă practicarea tradițiilor și slujbelor Sale.

4. CARTA EUROPEANA A DREPTURILOR OMULUI

Articolul 10 - Libertatea de gândire, de conștiință și de religie

(1) Orice persoană are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie. Acest drept implică libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, **precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea individual sau colectiv, în public sau în particular, prin intermediul cultului, învățământului, practicilor și îndeplinirii riturilor.**

-

CONVENȚIA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

ART. 9 Libertatea de exprimare

”1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.”

DECLARATIA UNIVERSALA A DREPTURILOR OMULUI

PREAMBUL

Considerând ca recunoasterea demnitatii inerente tuturor membrilor familiei umane si a drepturilor lor egale si inalienabile constituie fundamentul libertatii, dreptatii si pacii in lume,

Considerând ca ignorarea si dispretuirea drepturilor omului au dus la acte de barbarie care revolta constiinta omenirii si ca faurirea unei lumi in care fiintele umane se vor bucura de libertatea cuvântului si a convingerilor si vor fi eliberate de teama si mizerie a fost proclamata drept cea mai inalta aspiratie a oamenilor,

Considerind ca este esential ca drepturile omului sa fie ocrotite de autoritatea legii pentru ca omul sa nu fie silit sa recurga, ca solutie extrema, la revolta impotriva tiraniei si asupririi,

Considerind ca este esential a se incuraja dezvoltarea relatiilor prietenesti intre natiuni, Considerind ca in Carta popoarele Organizatiei Natiunilor Unite au proclamat din nou credinta lor in drepturile fundamentale ale omului, in demnitatea si in valoarea persoanei umane, drepturi egale pentru barbati si femei si ca au hotarit sa favorizeze progresul social si imbunatatirea conditiilor de viata in cadrul unei libertati mai mari,

Considerând ca statele membre s-au angajat sa promoveze in colaborare cu Organizatia Natiunilor Unite respectul universal si efectiv fata de drepturile omului si libertatile fundamentale, precum si respectarea lor universal si efectiva,

Considerând ca o conceptie comuna despre aceste drepturi si libertati este de cea mai mare importanta pentru realizarea deplina a acestui angajament,

.....

ART. 18

Orice om are dreptul la libertatea gindirii, de constiinta si religie; acest drept include libertatea de a-si schimba religia sau convingerea, precum **si libertatea de a-si manifesta religia sau convingerea, singur sau impreuna cu altii, atit in mod public, cit si privat,** prin invatatura, **practici religioase, cult si indeplinirea riturilor.**

ART. 19 Orice om are dreptul la libertatea opiniilor si exprimarii; acest drept include libertatea de a avea opinii fara imixtiune din afara, precum si libertatea de a cauta, de a primi si de a raspindi informatii si idei prin orice mijloace si independent de frontierele de stat.

ART. 20

1. Orice persoana are dreptul la libertatea de intrunire si de asociere pasnica.

ART. 28

Orice persoana are dreptul la o orinduire sociala si internationala in care drepturile si libertatile expuse in prezenta declaratie pot fi pe deplin infaptuite.

ART. 29

1. Orice persoana are indatoriri fata de colectivitate, deoarece numai in cadrul acesteia este posibila dezvoltarea libera si deplina a personalitatii sale.

2. In exercitarea drepturilor si libertatilor sale, fiecare om nu este supus decit numai ingradirilor stabilite prin lege, exclusiv in scopul de a asigura cuvenita recunoastere si respectare a drepturilor si libertatilor altora si ca sa fie satisfacute justele cerinte ale moralei, ordinii publice si bunastarii generale intr-o societate democratica.

3. Aceste drepturi si libertati nu vor putea fi in nici un caz exercitate contrar scopurilor si principiilor Organizatiei Natiunilor Unite.

ART. 30

Nici o dispoziție a prezentei Declarații nu poate fi interpretată ca implicând pentru vreun stat, grupare sau persoană dreptul de a se da la vreo activitate sau de a savârși vreun act îndreptat spre desființarea unor drepturi sau libertăți enunțate în prezenta declarație"

Vă aducem la cunoștință că îngrădirea drepturilor și libertăților cetățenești, inclusiv dreptul la religie și la exprimarea acestuia, manifestarea sa publică și respectarea tradițiilor, nu se poate face decât prin LEGE, nu prin Hotărâre de Guvern, nu prin Ordonanță de urgență, cu atât mai puțin printr-un Ordin de ministru sau printr-o hotărâre a CJSU. DOAR PRIN LEGE.

NU există nicio lege care să interzică pelerinajul sau rugăciunea. Repetăm, se pot organiza pelerinajele cu respectarea normelor sanitare, astfel încât să evităm infectarea cu sars-cov2. Mai mult, prin organizarea pelerinajului, astfel cum s-au organizat de către Biserică și în alte părți ale țării – de ex, Sf. Nicula – va duce la evitarea unor complicații inerente – astfel cum a fost la Pelerinajul Sf. Cuvioase Paraschiva, **întrucât credincioșii adevărați care îl au pe Dumnezeu în inimă, nu pot avea frică de boală și vor veni să se roage ca în fiecare an la Peștera Sf. Andrei.**

5. CEDO, Camera, hotărârea Kokkinakis versus Grecia, 25 mai 1993, 14307/88

Manifestarea unei religii implică încercarea de convingere a altuia, altfel libertatea persoanei de a-și schimba religia sau convingerea ar rămâne literă moartă. Libertatea de gândire, de conștiință și de religie este „*una dintre temelile oricărei societăți democratice și un element vital care construiește identitatea credincioșilor și concepția lor de viață*”, „*statul neputând impune condiții rigide sau prohibitive executării anumitor culte nereligioase*” care să echivaleze cu limitarea libertății religioase.

Art. 9. Libertatea religioasă. Astfel cum este protejată prin art. 9, libertatea de gândire, de conștiință și a religiei reprezintă unul dintre fundamentale unei societăți democratice. Ea figurează, în dimensiunea sa religioasă, printre elementele esențiale ale identității credincioșilor și a concepției acestora despre viață, dar și ale ateilor, ale agnosticilor, scepticilor sau indiferenților. Curtea a considerat că, deși libertatea religioasă ține de forul interior al persoanei, ea implică în egală măsură dreptul de manifestare a religiei, întrucât actele și cuvintele cu caracter religios se găsesc legate de existența convingerii religioase. Curtea a considerat că libertatea de manifestare a religiei nu se exercită doar în mod colectiv, în public și în cercul celor care împărtășesc aceeași credință, ea poate să existe și în cadru individual și privat. În plus, manifestarea unei religii implică încercarea de convingere a altuia, altfel libertatea persoanei de a-și schimba religia sau convingerea ar rămâne literă moartă.

6. Cauza TOTH PAL și SZABO contra României a fost soluționată de CEDO pe data de 19.02.2019.

CEDO apreciază că în cauză este vorba despre o încălcare a libertății religioase stipulată în articolul 9 din Convenție. De asemenea, **Curtea reține că rolul statului este de organizator neutru și imparțial al exercitării diferitelor religii, culte și credințe iar acest rol trebuie să conducă la menținerea ordinii publice, păcii și toleranței religioase într-o societate democratică.** Prin prisma acestui rol **statul trebuie să creeze cadrul pentru exercitarea unei**

libertăți religioase a oricărui cult, vechi sau nou. Atât timp cât cei 2 au avut susținerea unei comunități religioase și deci au exercitat anumite ritualuri la cererea credincioșilor sancționarea lor nu se impune, ci **trebuia respectat principiul libertății religioase tradus prin pluralismul religios propriu unei societăți democratice.** Curtea notează și faptul că scindarea comunității în două tabere ce a condus la conflicte locale este inevitabil pluralismului religios, și deci este o consecință acceptabilă în atare situații.

7. Cauza Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor contra Rep. Moldova, Curtea a considerat că **obligatia statului de neutralitate și imparțialitate este incompatibilă cu orice formă de putere de apreciere asupra legitimității credințelor religioase, iar această obligație impune statului să asigure toleranța între grupuri religioase opuse.**

8. Instituirea stării de urgență, urmată de starea de alertă, în România, pe fondul pandemiei Covid 19, a pus problema raportului dintre stat și biserică, precum și cea a regimului juridic al libertății religioase în România. În luna martie 2020, au fost dispuse de către autoritățile de stat române o serie de măsuri menite a combate pandemia SARS-Cov2 sau a limita efectele acesteia. Măsurile respective au fost luate în cadrul juridic specific al stării de urgență, care a putut fi instituită potrivit Constituției României (art. 93). După încetarea stării de urgență, măsuri similare au fost adoptate în cadrul „stării de alertă” instituită potrivit legii (OUG 21/2004 privind sistemul național de management al situațiilor de urgență și legea 55/2020 privind unele măsuri pentru combaterea și prevenirea efectelor pandemiei Covid19).

Unele dintre aceste măsuri au constat în limitarea unor libertăți și drepturi cetățenești. Dintre respectivele limitări unele au vizat liberul exercițiu al credinței religioase, cu impact în special asupra Bisericii Ortodoxe Române (BOR). Astfel, printre altele, accesul la serviciul religios din biserici a fost interzis mirenilor, pentru ca mai târziu să fie îngăduit sub condiții severe, s-a introdus obligativitatea purtării măștilor medicinale în timpul liturghiei și al altor slujbe, s-a impus distanțarea de sfintele icoane și sfintele moaște, s-au interzis pelerinajele și procesiunile religioase, precum și, lucrul cel mai grav, sfânta euharistie efectuată potrivit canoanelor milenare ale bisericii.

Când ne referim la libertatea practicării cultului avem în vedere comunitatea credincioșilor, iar nu instituția sau clădirea. Acestea sunt instrumentele acelei comunități. Interzicerea funcționării sau utilizării lor înseamnă însăși interzicerea practicării cultului. Adică interzicerea dreptului la libertatea religioasă, respectiv interzicerea libertății de conștiință.

Limitările drepturilor și libertăților efectuate de o manieră indirectă sunt interzise. Astfel, de pildă, nu poate fi limitată libertatea religioasă prin limitarea dreptului la libera circulație.

Interzicerea manifestării externe a credinței, afectează și manifestarea ei internă, atât timp cât ritualul canonic este intrinsec credinței, iar nu numai învelișul ei simbolic. Prin **Decizia CCR 152 din 6 mai 2020** privind neconstituționalitatea unor acte normative care reglementau instituirea și gestionarea stării de urgență, ilegalitatea măsurilor dispuse în cadrul stării de urgență atunci când acestea, sub cuvânt că limitează anumite drepturi, afectează exercițiul altora, a căror limitare este interzisă, sau le lasă fără conținut pe acestea, a fost clar constatată.

Art. 53 alin 2 fraza a doua din Constituție precizează că „*măsura* (restrângerii de drepturi și libertăți – nn) *trebuie... să fie aplicată ... fără a aduce atingere existenței dreptului sau libertății.*” Cu alte cuvinte, **restricționarea exercițiului nu poate merge până acolo încât să anuleze cu totul exercițiul unui drept fundamental sau să lase fără conținut o libertate, nici măcar cu caracter provizoriu.**

A interzice credincioșilor creștini să celebreze Paștele potrivit canoanelor lor, precum și să se spovedească și împărtășească conform acestora, înseamnă nu restricția exercițiului libertății religioase, ci negarea acestei libertăți. Una este dreptul, alta conținutul său și alta exercițiul lui. **Conținutul dreptului este stabilit de biserică, recunoașterea lui este acordată de stat prin Constituție și acte normative infraconstituționale, iar exercițiul dreptului este garantat de administrația de stat și puterea judecătorească.**

Se poate impune, eventual, credincioșilor să stea la un metru distanță unul de altul, ori să poarte măști medicinale, pentru confortul celor care nu cred că biserica este un „spital al sufletelor” iar împărtășania un „leac pentru sănătatea trupului și sufletului”. Aceasta ar fi o restrângere a exercițiului drepturilor lor pe care credincioșii trebuie să o accepte în virtutea regulilor de bună conviețuire cu ceilalți cetățeni români. **A închide, însă, bisericile și a interzice comuniunea care este însăși biserica, înseamnă a aduce atingere existenței dreptului înseși.**

9. RELAȚIA ÎNTRE FORMĂ ȘI FOND ÎN ACTUL DE CREDINȚĂ

Religia nu este o formă de manifestare simbolică, ci un model de trăire mărturisită nu numai declarativ, ci mai ales, printr-o anumită organizare a existenței în comuniunea credincioșilor și în comuniunea lor cu divinitatea; în cazul creștinilor ortodocși, comuniunea cu Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sântul Duh. Liturghia nu este o colecție de gesturi și cuvinte cu valoare simbolică, ci un act având ca obiect săvârșirea unor taine la care au acces numai cei inițiați prin botez. Doar ei pot intra în comuniune cu Sfânta Treime împărtășindu-se efectiv, iar nu simbolic, cu trupul și sângele Domnului Isus, transformate misterios din pâine și vin, prin lucrarea tainică a Duhului Sfânt, ca pregustare a vieții veșnice și pregătire pentru aceasta.

Iată de ce fără euharistie liturghia nu are nici un sens, toată slujba, și chiar viața credincioșilor până la slujbă, fiind o pregătire pentru împărtășirea cu sfintele taine. Aceasta se săvârșește cu o singură linguriță nu din lipsă de tacâmuri, ci pentru a se realiza și comuniunea credincioșilor care doar împreună alcătuiesc biserica. **A interzice toate acestea (dubla comuniune - eclezială și euharistică) nu înseamnă a limita libertatea religioasă a creștin-ortodocșilor, ci a interzice chiar dreptul la această libertate.** Ceea ce este interzis de Constituția României (art. 29). **Numai BOR poate stabili dacă ne aflăm în prezența unei simple limitări în exercitarea dreptului sau este vorba despre desființarea acestuia. Nu statul configurează o credință, ci credincioșii. De aceea s-a stabilit că biserica este autonomă.**

Biserica este comuniune și de aceea realizarea comuniunii este ideea centrală a serviciului religios.

Biserica nu este o simplă organizație neguvernamentală, ca toate celelalte. Ea este o comunitate de inițiați mărturisitori. De aceea, atunci când în desfășurarea liturghiei se trece la faza transformării efective a pâinii și vinului în trup și sânge al Domnului, numai cei care

sunt creștini în adunare sunt lăsați să rămână, în timp ce acelor care nu fac parte din comunitate și sunt doar „chemați”, invitați să se convertească, fără a o fi făcut-o încă, li se cere să nu mai rămână („cei chemați ieșiți”; „nimeni din cei chemați să nu rămână”); taina nu poate fi săvârșită decât în prezența comunității celor botezați, respectiv creștinați.

Evanghelia reproduce cuvintele lui Isus care spunea că „acolo unde vă veți aduna doi sau trei în numele meu, acolo voi fi și eu cu voi”. De aceea, în timpul liturghiei, după ce credincioșii își atestă apartenența la comunitatea de credință creștină, unitatea de sentimente și afecțiunea reciprocă dându-și mâna (datul mâinii este un vechi obicei roman prin care cei care făceau gestul arătau că sunt neînarmați și, deci, lipsiți de ostilitate unul față de altul), se spun cuvintele „Isus este printre noi”. Aceste cuvinte nu exprimă o speranță abstractă, ci o convingere materială. Iată de ce **religia creștină nu se poate practica decât în comuniune, adică în biserică, iar nu la domiciliul credincioșilor. A interzice aceasta, nu înseamnă o limitare a libertății, ci desființarea libertății însăși.**

Statul laic nu poate stabili că lucrurile nu ar sta așa și că religia creștină s-ar putea exprima și altfel. Dacă ar încerca să o facă, înseamnă că ar impune credincioșilor convingeri religioase care nu sunt ale lor. Ceea ce Constituția României, după cum am văzut, interzice.

De asemenea, **prin însuși principiul comuniunii pe care se întemeiază, BOR generează acea solidaritate interumană de care orice stat are nevoie spre a asigura conducerea eficientă a societății.** În fine, **credința și lipsa fricii față de moarte, înlăturând sentimentele de nesiguranță și panică, întăresc capacitatea de luptă a organismului biologic cu agenții patogeni.** Tocmai în considerarea acestor caracteristici statul a recunoscut cultul creștin-ortodox ca fiind compatibil cu ordinea sa constituțională și cu conviețuirea în contextul laicității sale.

Biserica nu poate fi anexă a statului și cu atât mai puțin anexă a poliției. Dacă statul dorește să interzică prezența mirenilor la serviciul religios nu are decât să pună pază la ușile bisericilor. Preoții nu îi pot goni, însă, pe credincioșii care trec pragul bisericii. Ei nu pot nici măcar cere credincioșilor să respecte asemenea interdicții ale statului. În termenii religiei creștin-ortodoxe, **biserica poate da Cezarului ceea ce este al Cezarului, dar nu îi poate da Cezarului ceea ce este al lui Dumnezeu.**

Ierarhii BOR pot să faciliteze practicarea cultului în afara bisericii-clădire celor care din cauza restricțiilor impuse de stat nu se bucură de plenitudinea libertății de conștiință, dar nu pot suplini sau complini poliția, statul în general, în impunerea acelor limitări.

Biserica sprijină statul numai în măsura în care își îndeplinește misiunea ei (care este spirituală).

10. Art. 93 (Măsuri excepționale) și art. 53 (Restrângerea unor drepturi și libertăți) din Constituție sunt indisolubil legate între ele. De ce? Întrucât este la simțul comun că gestionarea stării de urgență impune restrângerea exercițiului anumitor drepturi fundamentale ale cetățenilor. În plus, în discuție intră și dispozițiile art. 115.al. 6 care interzic afectarea drepturilor și libertăților prevăzute de Constituție prin OUG.

a) Justifică oare, situația de fapt, caracterizată prin sfidări, pericole, crize și dezastre reclamând măsuri rapide, adoptarea unei proceduri mai simple decât cea prevăzută de art. 53 pentru a se ajunge la restricționările respective? Categorie nu! **A admite restrângerea exercițiului drepturilor fundamentale prin ordonanță ar fi numai un inadmisibil adaos la Constituție, ci și o încălcare a logicii constituționale care cere ca, atunci când se pune problema limitării unor asemenea drepturi, interpretarea motivelor, dar și a normelor procedurale aplicabile să fie cât mai restrictivă.**

Acesta este una dintre rațiunile pentru care Constituția dispune ca pe perioada stării de urgență Parlamentul să se găsească în sesiune și, totodată interzice dizolvarea sa. Fiind la post, parlamentarii pot adopta în regimul de urgență, compatibil cu starea generală a națiunii, toate restricțiile legale ce se impun.

În atari condiții, definiția dată de CEDO legii, ca fiind „orice act normativ care este accesibil și previzibil” este inaplicabilă. În acest caz „legea” este doar actul normativ adoptat de Parlament. **Aspectul sub care definiția CEDO rămâne relevantă este cel al „previzibilității”. Criteriu care, așa cum a observat Avocatul Poporului, confirmat apoi de CCR, nu este observat atunci când norma nu este suficient de clară și precisă; ceea ce s-a întâmplat cu actele normative reglementând regimul stării de urgență, precum și cele referitoare la starea de alertă, sau măsurile adoptate în administrarea acestora.**

b) Introducerea art. 53 în mecanismul constituțional al declarării și organizării stării de urgență impune, pe de o parte, analiza textelor constituționale care definesc drepturile și libertățile cetățenești, stabilind și limitele restricționării lor, iar pe de altă parte, observarea tratatelor internaționale referitoare la drepturile omului, la care România este parte și care, potrivit art. 20 din Constituție, au prevalență în fața dreptului național.

Potrivit art. 53.2 „restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. **Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății**”.

Sintetizând, putem spune că în contextul stării de urgență restrângerea drepturilor se poate face cu respectarea a cinci condiții: *i. restrângerea să fie stabilită prin lege; ii. restrângerea să aibă o cauză legitimă, aceasta fiind limitată de prevederile art. 53.1 la protejarea sănătății și siguranța publică; iii. restrângerea să fie proporțională cu dimensiunea amenințării / presiunii, respectiv a scopului de atins; iv. restrângerea să fie compatibilă cu principiile unei societăți democratice (limitarea nu poate merge până acolo încât să transforme ordinea democratică în dictatură); v. restrângerea să aibă ca obiect doar exercițiul unui drept sau al unei libertăți, iar nu să le anuleze în substanța lor.*

c) Cea de a patra condiție, în ordinea enumerării de mai sus, a determinat pe legiuitorul constituant să excludă de la orice limitare unele drepturi considerate a fi de esența democrației. Cu privire la libertatea religioasă acestea sunt cele menționate de legea fundamentală în următorii termeni, atât de expliciti încât nu mai necesită comentarii: a) **ARTICOLUL 29 - (1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o**

formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.;

b) **ARTICOLUL 30 - (1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.**

c) **ARTICOLUL 33 - (2) Libertatea persoanei de a-și dezvolta spiritualitatea și de a accede la valorile culturii naționale și universale nu poate fi îngrădită.**

Pe de altă parte, **OUG 1/1999** privind regimul stării de asediu și al stării de urgență, astfel cum a fost modificată în 2004, la art. 3 indice 2 prevede că „Pe durata stării de asediu și a stării de urgență sunt interzise: a) **limitarea dreptului la viață, cu excepția cazurilor când decesul este rezultatul unor acte licite de război;** b) **tortura și pedepsele ori tratamentele inumane sau degradante;** c) **condamnarea pentru infracțiuni neprevăzute ca atare, potrivit dreptului național sau internațional;** d) **restrângerea accesului liber la justiție.**” Totodată, Art. 4 din OUG 1/1999 prevede că „Pe durata stării de asediu sau a stării de urgență, exercițiul unor drepturi și libertăți fundamentale poate fi restrâns, **cu excepția drepturilor omului și libertăților fundamentale prevăzute la art. 3 indice 2, numai în măsura în care situația o cere și cu respectarea art. 53 din Constituția României, republicată.**”

Să adăugăm la acestea și interdicțiile oricăror limitări ale drepturilor fundamentale, inclusiv pe perioada stării de urgență, stabilite prin dispozițiile Convenției Europene a Drepturilor Omului și care includ: **dreptul la viață; dreptul de a nu fi supus torturii și pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante; dreptul de a nu fi condamnat pentru infracțiuni neprevăzute ca atare, potrivit dreptului național sau internațional; dreptul de a nu ne fi restrâns accesul liber la justiție; dreptul de a nu fi supuși sclaviei și muncii forțate; dreptul de a nu fi judecat și pedepsit de mai multe ori.**

Ceea ce se observă este că **OUG 1/1999 a preluat integral dispozițiile CEDO** (sclavia și munca forțată putând fi considerate ca incluse în categoria tratamentele inumane sau degradante), **dar nu acoperă toate interdicțiile statuate de Constituția României.** Dintre cele rămase afară menționăm dreptul la apărare (care s-ar putea susține totuși că este inclus în conceptul de „acces liber la justiție”), **libertatea religioasă, interzicerea cenzurii și liberul acces la informații de interes public.** Considerăm că **aceste drepturi și libertăți completează enumerarea din art. 3 indice 2 al OUG 1/1999 și nu pot fi excluse de aceasta, întrucât o lege, fie ea și organică, nu poate deroga de la prevederile Constituției, iar CEDO, pe de o parte, stabilește numai standarde minimale peste care orice stat membru al Consiliului Europei și UE pot trece, iar pe de altă parte, prevalează numai în raport cu legile naționale, dar nu și cu Constituțiile naționale.**

d) În fine, atât Constituția cât și legislația infraconstituțională admit limitarea exercițiului unor drepturi și libertăți cetățenești numai dacă aceasta nu duce la stingerea efectivă a dreptului. Exemplul cel mai bun care permite sesizarea graniței dintre cele două este cel al libertății religioase.

Pe de o parte, Constituția interzice limitarea acestei libertăți apelând la formula întăritoare „**sub nici o formă**”. Pe de altă parte, consolidând interdicția respectivă, se adaugă că nici **actul de a**

constrânge pe cineva să adere la o religie contrată convingerilor sale nu este îngăduit. Or, chiar asta se întâmplă atunci când credincioșii ortodocși, pentru care liturghia în comuniune și euharistia în timpul liturghiei nu sunt ritualuri și practici simbolice, ci parte intrinsecă a exercițiului credinței lor, sunt obligați să își transfere „biserica” în edificii lipsite de har și să își practice credința în singurătate și fără a avea acces la împărtășania cu trupul și sângele Domnului, conform practicilor neoprotestante.

În fine, Constituția mai adaugă că și **libertatea de exprimare a credinței** este inviolabilă. Ceea ce face trimitere la dimensiunea externă a credinței, care nu se poate exprima decât în contact cu ceilalți. Închiderea accesului credincioșilor în lăcașurile de cult exact asta face. **Libertatea de exprimare a credinței nu este astfel doar limitată, ci de-a dreptul abolită.**

Legea cultelor prevede că „Libertatea (persoanei-n.n.) de a-și manifesta credința religioasă nu poate face obiectul altor restrângeri decât al celor care sunt prevăzute de lege (inclusiv și mai ales de legea fundamentală, Constituția – n.n.) și constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru securitatea publică, protecția ordinii, a sănătății sau a moralei publice ori pentru protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului” (art. 2 alin. 2). Acest text preia prevederile constituționale generale incidente în materie (art. 53 alin. 1-3) și le transpune la nivel legal, dar omite să preia și să realizeze corelarea cu dispozițiile speciale ale art. 29. Din această perspectivă, trebuie avute în vedere atât obligativitatea legalității actului de dispunere a măsurii de restrângere, cât și obligativitatea legalității măsurii înseși, măsură care, pentru a fi nu numai conformă legii cultelor, ci și Constituției, trebuie să excludă orice formă de îngădare a exercițiului credinței, așa cum dispune art. 29.

Cu alte cuvinte, **deși prevăzută ca ipoteză în legea cultelor, restrângerea drepturilor religioase este imposibilă, fiind interzisă de Constituție.** Textul antecitat din respectiva lege poate fi aplicat doar cu privire la anumite măsuri care se aplică pe teritoriul liturgic (ex. dezinfecția spațiului liturgic) aflat sub jurisdicția BOR, fără a constitui în realitate limitări ale exercițiului credinței. **Chiar și în aceste cazuri, însă, măsura va trebui stabilită prin lege, iar nu prin acte administrative, ceea ce protejează în mod suplimentar autonomia bisericii.**

Așadar, **dreptul fundamental din Constituția României care nu poate suferi nici o limitare, inclusiv prin lege organică, este cel la libertatea religioasă.**

Participarea la slujbe religioase și la pelerinaje sau cinstirea publică a sfințelor moaște sunt drepturi ale omului, inclusiv în perioada pandemiei, și reprezintă manifestări ale libertății de gândire, de conștiință și de religie.

În măsura în care exprimarea exterioară a credinței ar putea fi limitată aceasta s-ar putea face cu caracter excepțional și cu respectarea anumitor condiții. Astfel, **eventualele limitări ar trebui:**

i. să fie reglementate prin lege, într-un mod clar și suficient de precis;

ii. să conducă la promovarea unui interes superior – ocrotirea securității, ordinii și sănătății publice pro a moralei sau a libertăților și drepturilor fundamentale ale altora;

iii. să fie necesară într-o societate democratică și compatibilă cu aceasta;

iv. să fie justificată de împrejurarea, dovedită de autorități, că nu au fost disponibile căi mai puțin restrictive care ar fi putut atinge scopul legitim urmărit.

11. CRITERIUL LEGALITĂȚII, CLARITĂȚII, PRECIZIEI ȘI PREDICTIBILITĂȚII

Legalitatea, necesitatea, proporționalitatea și lipsa discriminării sunt elementele pe care Organizația Națiunilor Unite le-a avansat în analiza oricărei măsuri care restrânge drepturi fundamentale.

De asemenea, **Rezoluția din 17 aprilie 2020 a Parlamentului European cu privire la acțiunile Uniunii Europene pentru a combate pandemia COVID-19 și consecințele sale (2020/2616(RSP))** a statuat că **„toate măsurile luate la nivel național sau la nivelul UE trebuie să respecte regula de drept, să fie în mod strict proporționale cu exigențele situației, legate în mod clar de criza curentă de sănătate, limitate în timp și supuse revizuirii judiciare constante”**.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că restrângerile aplicate drepturilor omului trebuie să fie operate pe o bază legală suficient de clară și de accesibilă, pentru a ghida acțiunile oricărui cetățean. Cu alte cuvinte, **baza legală nu trebuie să fie laconică, neclară, contradictorie**. Această condiție nu ar fi îndeplinită, de exemplu, de limitări *ad hoc* ale slujbelor sau manifestărilor libertății de gândire, de conștiință și de religie (Fusu Arcadie și alții c. Moldova, Ap. No. 22218/06, §§ 33-40).

Măsurile juridice referitoare la comunitățile religioase, precum cele introduse în timpul pandemiei, trebuie să fie **suficient de clare și de precise - Dimitrova c. Bulgaria, Ap. No. 44862/04**.

Rațiunea acestor cerințe este aceea că **o lege neclară, ambiguă și excesiv de generală nu își îndeplinește funcția de a-i proteja pe cetățenii de posibile abuzuri și de interpretări arbitrare**. De asemenea, **pentru ca legea să fie garanția ordinii ea trebuie emisă cu un timp suficient de lung înainte de intrarea în vigoare**, astfel încât cei cărora li se aplică să apuce a o cunoaște și înțelege, spre a se conforma ei.

12. CRITERIUL NECESITĂȚII DOVEDITE ȘI AL MODERAȚIEI

Nu este suficient ca măsura de restrângere a libertății de gândire, de conștiință și de religie să urmărească atingerea unuia dintre scopurile prevăzute de lege. Autoritățile trebuie să demonstreze și **cum anume contribuie măsura, în mod concret, la atingerea scopului și, mai ales, dacă nu a existat o măsură mai puțin restrictivă**.

Sarcina probei aparține autorităților naționale. Ele sunt ținute să demonstreze că o măsură mai puțin restrictivă nu ar fi îndeplinit același obiectiv dorit. De exemplu, **în cazul pelerinajelor, autoritățile ar fi trebuit să motiveze de ce au respins opțiunea de a limita numărul de închinători pe zi, de-a lungul unei săptămâni, și de ce au recurs la măsura mai gravă și mai limitativă de a permite accesul doar închinătorilor domiciliați într-un anumit oraș (ex. municipiul Iași, mun. București, com. Ion Crovin - Pelerinajul Sf Andrei ce va urma la data de 30 nov. 2020)**.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a criticat instanțele naționale care au respins contestațiile **împotriva restrângerii de drepturi și libertăți în lipsa unei expertize care să arate că grupurile religioase vizate, prin practicile lor, ar fi pus în pericol atingerea obiectivelor urmărite prin adoptarea unui regim juridic de excepție**. Au fost de asemenea criticate instanțele care au acceptat pur și simplu expertizele prezentate de autorități, fără a le supune unui examen critic propriu.

Totodată, **Comitetul privind Drepturile Omului, care interpretează Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice**, a stabilit că **statele trebuie să ofere justificări precise nu doar pentru decizia de a declara starea de urgență, ci și pentru orice măsură specifică adoptată în baza regulilor unei asemenea stări de urgență.**

Analizând condiția necesității, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a afirmat clar că termenul de necesar nu are flexibilitatea unor noțiuni precum *foliositor* sau *de dorit*, ci presupune o necesitate socială precis conturată și de neocolit, o indispensabilitate.

13. CRITERIUL PROPORȚIONALITĂȚII

Nu este suficient ca măsurile impuse de autorități comunităților religioase să fie aplicate în mod rezonabil și cu bună credință, ci trebuie să fie și **proporționale** cu scopul urmărit. În plus, motivele justificative aduse de autoritățile naționale trebuie să fie *relevante și suficiente*.

Stabilirea măsurii în care restrângerea libertății de credință a fost impusă în mediul democratic concret al societății românești actuale, și în special, în comunități precum cea din Iași sau București, de dimensiunea amenințării de evitat, precum și de absența unor mijloace mai puțin restrictive, trebuie realizată analizând disponibilitatea la dialog a BOR cu autoritățile de stat, și de actele specifice ale acesteia privind organizarea evenimentelor religioase interzise. **Limitările decise de autoritățile statale sunt nelegale atunci când sunt lipsite de o motivare relevantă și suficientă, și au un caracter disproporționat în raport cu amenințarea în discuție și/sau cu diligențele și acțiunile preventive ale bisericii.**

Astfel, *interdicția pelerinajului, inclusiv cu implicarea jandarmeriei și poliției pe teritoriul bisericii, nu a fost necesară atât timp cât biserica a fost deschisă la stabilirea unor protocoale sanitare, astfel ca evenimentul să se desfășoare în condiții de siguranță sanitară. Organizarea pelerinajului de-a lungul mai multor zile, cu limitarea numărului de pelerini pe zi, ca și desfășurarea închinării în aer liber, ar fi fost mijloace mai puțin restrictive prin care statul ar fi obținut efectele de prevenție dorite, fără a restrânge sau, mai precis, a interzice dreptul la exercitarea liberă a credinței.*

Argumentul că pericolul ar fi existat în timpul deplasării pelerinilor către locul închinării, nu poate fi reținut, întrucât **asigurarea normelor sanitare pentru prevenirea infectării cu viruși pe perioada transportului trebuia și putea fi controlată de Guvern**. Aceasta era și o obligație legală a Guvernului, circumscrisă de îndatorirea statului de a coopera cu biserica și a o sprijini.

Incapacitatea Guvernului de a-și îndeplini asemenea obligații nu poate fi reproșată BOR și nu poate atrage limitarea libertății membrilor acesteia. Un număr suficient de mijloace de transport, corespunzător dezinfectate și puse în mișcare potrivit unei programări convenite cu pelerinii și organizațiile lor, ar fi redus la nivel rezonabil riscurile de contaminare. Dacă ar fi existat abuzuri și încălcări ale numărului maxim de pasageri în autocare, de exemplu, răspunderea ar fi fost a organizatorilor și a firmei de transport, care ar fi trebuit supravegheate și aduse la ordine de către instituțiile de stat competente.

14. CRITERIUL NEDISCRIMINĂRII

Articolul 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului stabilește că *„Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau*

orice altă situație.” Este statuat, astfel, **principiul nediscriminării, aplicabil inclusiv în cazul restrângerilor de drepturi și libertăți motivate de nevoia apărării în fața unei pandemii.**

Din perspectiva acestui principiu, se poate spune că **limitările libertății de credință care au fost introduse la Iași cu prilejul sărbătorii Sf Parascheva, la București, cu prilejul sărbătorii Sf. Dumitru și în alte cazuri similare, au avut un caracter vădit discriminatoriu.**

Astfel, s-a discriminat:

- i. între locuitorii unor orașe precum Iași sau București, și cetățenii români domiciliați în afara acestora, inclusiv în comunele limitrofe legate organic de ele;
- ii. între creștinii ortodocși și membrii altor culte având tradiții diferite;
- iii. între credincioșii ortodocși și participanții la evenimente cu caracter nereligios (participanți la târguri de carte, meșteșugărești sau culinare) care, în perioada pelerinajelor interzise, s-au putut desfășura fără restricții în chiar locurile în care ar fi urmat să aibă loc acestea din urmă (un asemenea târg cu spații amenajate pentru comercializarea unor produse alimentare, de îmbrăcăminte și artizanat, a fost amplasat în proximitatea catedralei metropolitane care adăpostea moaștele Sf Parascheva și pe unde ar fi trebuit să treacă procesiunea organizată tradițional la sărbătoarea acesteia).
- iv. Conform Hotărârii atacate vor fi discriminați cetățenii români domiciliați în afara com. Ion Corvin, iar cetățenii acestei comune vor fi avantajați prin discriminare.

15. Concluzie

*Evident, Statul roman, prin organismele desemnate, inclusiv CNSU, poate sa stabilească masuri de protecție igienico-sanitare pentru desfășurarea evenimentelor religioase, **însă nu poate interzice organizarea acestora și nu poate lua măsuri disproportionale și nejustificate în raport cu situația concretă și scopul urmărit.***

Orice ingerință a Statului în organizarea bisericească, inclusiv cu privire la desfășurarea sărbătorilor religioase, este nelegală, nedreaptă și neîntemeiată.

În drept: Lg. 554/2004 - Lg contenciosului administrativ, normele legale invocate în prezenta, tratatele și pactele internaționale invocate în prezenta, Lg. 24/2000 - privind normele de tehnică legislativă, Constituția României, nelimitându-se la acestea.

Probe: înscrisuri, interogatoriul părților, mijloace materiale de probă (înregistrări audio, video, scrise etc) și orice alte mijloace de probă legale pe care instanța de judecată le va considera necesare pentru soluționarea justă a cauzei.

DATA

SEMNĂTURA

DOMNULUI PREȘEDINTE AL TRIBUNALULUI CONSTANȚA